YÊU CẦU PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA THANH NIÊN QUÂN ĐỘI TRONG GIỮ GÌN BẢN SẮC VĂN HÓA DÂN TỘC HIỆN NAY

Trần Long Đức, Nguyễn Trần Quốc Uy
Trường Đại học Nguyễn Huệ

Tóm tắt: *Những yêu cầu cơ bản có tính nguyên tắc trong phát huy vai trò của thanh niên quân đội giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc hiện nay là những yếu tố cần và đủ để đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ, đồng thời là cơ sở để ra các giải pháp phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc phù hợp, hiệu quả đạt được mục đích đề ra. Do đó trong quá trình phát huy, chủ thể lãnh đạo, quản lý đơn vị và thanh niên quân đội cần đề cao tinh thần, trách nhiệm của mình trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao, nêu cao tinh thần đoàn kết, thống nhất về nhận thức và hành động.*

Từ khóa: *Thanh niên quân đội; bản sắc văn hóa; yêu cầu; vai trò.*

REQUIREMENTS TO PROMOTE THE ROLE OF MILITARY YOUTH IN PRESERVING NATIONAL CULTURAL IDENTITY TODAY

Tran Long Duc, Nguyen Tran Quoc Uy
Nguyen Hue University

Abstract*: The basic requirements of principles in promoting the role of military youth in preserving national cultural identity today are necessary and sufficient factors to meet the requirements and tasks, and at the same time are the basis for proposing solutions to promote the role of military youth in preserving national cultural identity appropriately and effectively to achieve the set goals. Therefore, in the process of promoting, the subject of leadership, management of units and military youth need to promote their spirit and responsibility in performing assigned duties and tasks, upholding the spirit of solidarity and unity in perception and action.*

Key words: *Military youth; cultural identity; requirements; role.*

Nhận bài: 20/02/2025 *Phản biện: 20/03/2025* *Duyệt đăng: 24/03/2025*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Bản sắc văn hóa dân tộc là kết tinh truyền thống lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc, không ngừng được củng cố, bồi đắp qua các giai đoạn, thời kỳ khác nhau, góp phần quan trọng vào sự nghiệp đấu tranh cách mạng giải phóng dân tộc, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Bản sắc văn hóa dân tộc đã tạo nên dấu ấn, sắc thái, diện mạo riêng của mỗi dân tộc Việt Nam nhưng đều thống nhất ở đường hướng mục tiêu xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc. Tuy nhiên, một số bản sắc văn hóa dân tộc đang đứng trước nguy cơ bị mai một, lãng quên không còn giữ được tính nguyện vẹn ban đầu. Vì vậy, quán triệt những yêu cầu trong giữ gìn bản bản sắc văn hóa của thanh niên quân đội hiện nay có ý nghĩa rất quan trọng để bảo đảm tính Đảng, tính giáo dục, tính thẩm mỹ trong quá trình giáo dục, bồi dưỡng, rèn luyện những con người mới xã hội chủ nghĩa vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Quán triệt quan điểm của Đảng, chính sách của Nhà nước về bản sắc văn hóa dân tộc gắn với đấu tranh phê phán quan điểm sai trái, thù địch

Mối quan hệ khăng khít giữa xây dựng văn hóa với xây dựng con người đã được Đảng ta nhận thức ngày càng sâu sắc hơn. Đảng khẳng định: phát triển văn hóa vì sự hoàn thiện nhân cách con người, xây dựng con người để thúc đẩy phát triển văn hóa. Con người là chủ thể sáng tạo, truyền bá, thụ hưởng văn hóa, là trung tâm của chiến lược phát triển. Xây dựng con người có nhân cách, lối sống tốt đẹp là trọng tâm, cốt lõi của phát triển văn hóa; mọi hoạt động văn hóa đều phải hướng tới xây dựng, phát triển con người. Đảng ta khẳng định, xây dựng và phát triển văn hóa là sự nghiệp của toàn dân do Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân là chủ thể sáng tạo, đội ngũ trí thức giữ vai trò quan trọng.

Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng tiếp tục khẳng định vị trí, vai trò quan trọng của văn hóa, con người đối với phát triển nhanh và bền vững đất nước trong điều kiện mới. Việc xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam được trình bày trong mối quan hệ thống nhất, biện chứng, tạo nền tảng, động lực thúc đẩy đất nước phát triển nhanh và bền vững. Một trong những quan điểm chỉ đạo cốt lõi và xuyên suốt là: khơi dậy mạnh mẽ tinh thần yêu nước, ý chí tự cường dân tộc, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc và khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc. Đảng xác định, phát triển nhanh và bền vững đất nước dựa chủ

yếu vào việc: phát huy tối đa nhân tố con người, coi con người là trung tâm, chủ thể, nguồn lực quan trọng nhất và mục tiêu của sự phát triển; lấy giá trị văn hóa, con người Việt Nam là nền tảng, sức mạnh nội sinh quan trọng bảo đảm sự phát triển bền vững. Vì vậy, xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, gắn kết chặt chẽ, hài hòa giữa giá trị truyền thống và giá trị hiện đại là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu.

Tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng (24/11/2021), đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nêu rõ: xây dựng con người Việt Nam thời kỳ đổi mới, phát triển, hội nhập với những giá trị chuẩn mực phù hợp, gắn với giữ gìn, phát huy giá trị gia đình Việt Nam, hệ giá trị văn hóa, giá trị của quốc gia – dân tộc; kết hợp nhuần nhuyễn những giá trị truyền thống với giá trị thời đại: yêu nước, đoàn kết, tự cường, nghĩa tình, trung thực, trách nhiệm, kỷ cương, sáng tạo.

Cấp ủy, tổ chức đảng, người chỉ huy, cán bộ chính trị, cơ quan chính trị ở các cơ quan, đơn vị trong toàn quân cần lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức đoàn tiến hành giáo dục, nâng cao nhận thức cho thanh niên trong học tập, nghiên cứu, quán triệt các văn bản, chỉ thị hướng dẫn của Quân ủy Trung ương, Tổng cục Chính trị, Ban Chỉ đạo 35, Bộ Tư lệnh 86 trong đấu tranh phê phán các quan điểm sai trái, thù địch. Tổ chức đoàn chủ động định hướng, mở rộng các hoạt động tuyên truyền về vị trí, vai trò, tầm quan trọng phải bồi dưỡng các kỹ năng, phương pháp đấu tranh, nhất là đấu tranh trên lĩnh vực tư tưởng, văn hóa; tổ chức những hoạt động đấu tranh phù hợp, hiệu quả với yêu cầu, nhiệm vụ của mỗi cơ quan, đơn vị; năng lực, sở trường, thế mạnh của thanh niên quân đội, khơi dậy tính năng động, chủ động, sáng tạo trong tham gia đấu tranh giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc của thanh niên quân đội ở mọi lúc, mọi nơi.

2.2. Phát huy vai trò thanh niên quân đội trong bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc phải góp phần làm thất bại các quan điểm sai trái, thù địch, phá hoại bản sắc văn hóa dân tộc

Đây là yêu cầu thể hiện sự kết hợp giữa yếu tố xây và chống trong phát huy vai trò thanh niên quân đội bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc, đồng thời yêu cầu còn phản ánh mục đích của quá trình này. Bản sắc văn hóa Việt Nam là giá trị cốt lõi nhất của nền văn hóa, thể hiện tâm hồn, sức mạnh của dân tộc được hun đúc, bồi đắp qua hàng ngàn năm dựng nước và giữ nước với bao biến cố thăng trầm của lịch sử; là biểu tượng của sự trường tồn, đồng thời là cầu nối giữa quá khứ, hiện tại và tương lai của dân tộc. Chính vì vậy, trong cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc, thanh niên quân đội là lực lượng nòng cốt, xung kích trên mọi mặt trận; trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Đặc biệt là trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng đang đặt ra nhiều yêu cầu mới, đòi hỏi thanh niên quân đội có bản lĩnh chính trị vững vàng, kế thừa, phát huy cao độ bản sắc văn hóa dân tộc. Vì vậy, phát huy vai trò của thanh niên quân đội được thể hiện đầu tiên trong giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc.

Bên cạnh đó, vai trò của thanh niên quân đội còn thể hiện trong bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc. Dựa vào sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin, các thế lực thù địch triệt để lợi dụng khônggian mạng, "tấn công" mạnh hơn, nhanh hơn, sâu hơn tới mọi tầng lớp nhân dân. Trong đó, mục tiêu chiến lược của chúng hướng vào chuyển hóa tư tưởng của thế hệ làm chủ đất nước trong tương lai, đó là thanh niên. Hiểu rõ đặc điểm của thanh niên quân đội là nhanh nhạy trong tiếp cận công nghệ thông tin và các phương tiện kỹ thuật, luôn thích khám phá cái mới, sử dụng ngôn ngữ linh hoạt, song kiến thức, trình độ nhận thức và trải nghiệm thực tiễn, vốn sống còn ít, các thế lực thù địch đã triệt để khai thác yếu tố này, đưa nhiều nội dung thật – giả lẫn lộn trên không gian mạng, làm nhiễu loạn thông tin, khiến thanh niên khó phân biệt được đúng sai, phải trái. Điều đó đã tác động không nhỏ đến nhận thức, tư tưởng, tình cảm của thanh niên nói chung, thanh niên quân đội nói riêng. thanh niên quân đội là lực lượng đông đảo, hoạt động trong lĩnh vực đặc thù và là bộ phận quan trọng trong huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu.

Thông qua truyền bá quan điểm sai trái, các thế lực thù địch hòng làm suy thoái tư tưởng đạo đức, lối sống văn hóa của thanh niên quân đội. Hiện tượng lệch lạc trong suy nghĩ, hành động lệch chuẩn, phản văn hóa, đi ngược lại thuần phong mỹ tục của dân tộc. Từ đó dẫn đến giảm sút ý chí quyết tâm, bản lĩnh chính trị, mục tiêu, lý tưởng chiến đấu và ý thức tu dưỡng, rèn luyện, đạo đức, lối sống của thanh niên quân đội. Do vậy, thực hiện yêu cầu này, thanh niên quân đội không những nâng cao trình độ năng lực của mình về văn hóa và giá trị bản sắc văn hóa dân tộc mà còn phải biết đấu tranh phê phán các quan điểm sai trái, thù địch phá hoại bản sắc văn hóa.

Thực hiện yêu cầu trên đòi hỏi cấp ủy, chỉ huy các cơ quan, đơn vị cần quan tâm bồi dưỡng nâng cao nhận thức cho thanh niên quân đội về các giá trị của bản sắc văn hóa dân tộc, trên cơ sở đó có

phương pháp phát huy các giá trị một cách hiệu quả. Bên cạnh đó, cần hướng dẫn cho thanh niên ở cơ quan, đơn vị hiểu rõ vai trò, trách nhiệm của thanh niên trong giữ gìn, lan tỏa bản sắc văn hóa dân tộc. Thanh niên quân đội cần thấm nhuần quan điểm của Đảng, chính sách của Nhà nước về bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc. Tổ chức học tập và phát huy các giá trị thuộc về bản sắc, nhất là giá trị bản sắc của gia đình, dòng họ, địa phương, vùng miền nơi mình sinh sống và công tác. Chủ động đưa thanh niên quân đội vào các hoạt động đấu tranh bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc. Kết hợp bồi dưỡng năng lực nhận biết, đấu tranh và trang bị tư tưởng "tiến công không ngừng" cho thanh niên loại bỏ những yếu tố phản văn hóa, xấu độc, trái thuần phong, mỹ tục ra khỏi đời sống xã hội; chủ động phê phán những nhận thức và hành động sai trái, lệch lạc trong giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc.

2.3. Phát huy vai trò thanh niên quân đội trong bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc phải hướng đến phát triển toàn diện phẩm chất, năng lực của thanh niên quân đội

Đây là yêu cầu cơ bản quan trọng có ý nghĩa quyết định đến chất lượng, hiệu quả hoạt động này. Quá trình phát huy vai trò thanh niên quân đội phải gắn chặt với nâng cao phẩm chất chính trị, năng lực chuyên môn của thanh niên. Bởi vì, vai trò của thanh niên quân đội được thể hiện thông qua ý thức, thái độ trách nhiệm và năng lực bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc, mà những yếu tố trên với phẩm chất chính trị, năng lực chuyên môn có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, trong đó phẩm chất chính trị, trình độ chuyên môn nghiệp vụ là nền tảng. Ngược lại, phát huy vai trò của thanh niên quân đội là hoạt động có tính năng động, tác động trở lại quá trình nâng cao phẩm chất chính trị và chuyên môn nghiệp vụ; nhiều nội dung của phát huy vai trò được tiến hành lồng ghép với các nội dung bồi dưỡng về phẩm chất chính trị, trình độ chuyên môn nghiệp vụ.

Yêu cầu này đòi hỏi khi đánh giá tình hình, xác định chủ trương, biện pháp lãnh đạo nhiệm vụ phát huy vai trò của thanh niên quân đội trong bảo vệ bản sắc văn hóa dân tộc cần có sự nhìn nhận toàn diện về phẩm chất, năng lực, phương pháp, tác phong công tác của thanh niên quân đội. Khi xây dựng kế hoạch, xác định nội dung, biện pháp phát huy vai trò của thanh niên quân đội phải đảm bảo sự thống nhất với yêu cầu về phẩm chất chính trị, năng lực chuyên môn. Phải tập trung bồi dưỡng cho thanh niên quân đội có kiến thức toàn diện, giác ngộ sâu sắc về chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, am hiểu sâu sắc đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước về văn hóa; có trình độ sư phạm và khả năng nghiên cứu khoa học. Nắm vững khoa học nghệ thuật quân sự Việt Nam, nhiệm vụ quốc phòng, an ninh… Chỉ có phẩm chất chính trị, trình độ chuyên môn nghiệp vụ, kiến thức lý luận và có hiểu biết sâu rộng về các lĩnh vực xã hội nhất là trên lĩnh vực văn hóa, thanh niên quân đội mới có khả năng nghiên cứu, phân tích xử lý có hiệu quả; kịp thời phát hiện và chủ động đấu tranh chống mọi quan điểm thù địch, sai trái.

III. KẾT LUẬN

Giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, của các tầng lớp nhân dân bằng những hành động, việc làm thiết thực, cụ thể để tôn vinh, toả sáng các giá trị bản sắc văn hóa dân tộc phục vụ hữu ích cho nhiệm vụ phát triển kinh tế – xã hội, thực hiện chính sách an sinh xã hội, tăng cường củng cố quốc phòng, an ninh, mở rộng quan hệ đối ngoại hợp tác với các nước trong khu vực và thế giới. Theo đó, giữ gìn bản sắc văn hóa của thanh niên quân đội đặt trong mối quan hệ tổng thể với quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật Nhà nước, yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2001), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX.* Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.202.

2. Ban Chấp hành Trung ương (2014), *Nghị quyết số 33-NQ/TW ngày 09/6/2014 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XI) về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước.*